

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนราชธานีวิทยาลัย โรงเรียนวัดหนองไฉ้ และโรงเรียนวัดเหมืองนา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม เรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น สอบถามประชากร ได้แก่ ผู้จัดการครูใหญ่ ครูประจำ ครูพิเศษ และกรรมการสถานศึกษา

ฉบับที่ 3 แบบสอบถาม เรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ในทัศนะของนักเรียน สำหรับสอบถามนักเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูลจากบุคลากรที่เป็นกลุ่มประชากร

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และให้กลุ่มประชากรตอบแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลเมื่อถึงกำหนดนัด

3.4 ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตามวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์

4.2 วิเคราะห์เนื้อหา จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดสุโขทัย มีจำนวน 3 แห่ง ตั้งอยู่ในบริเวณวัดและมีชื่อคล้ายกับวัดที่ตั้งอยู่ มีพื้นที่ระหว่าง 3 งาน 50 ตารางวาถึง 1 ไร่ 2 งาน ตั้งมามากกว่า 10 ปีแล้ว เปิดทำการสอนในเวลาบ่ายถึงค่ำ ยกเว้นโรงเรียนเหมืองนาวิทยา เปิดสอนในเวลาเช้าและบ่าย ทุกโรงเรียนหยุดทำการสอนในวันพระและวันอาทิตย์ เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 มีครูประจำการ 4-12 คน มีครูพิเศษ 6 - 24 คน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1 : 1 ถึง 1 : 6 มีห้องเรียน 2 - 4 ห้อง ห้องปฏิบัติการ 1 - 2 ห้อง และมีคอมพิวเตอร์ 10 - 22 เครื่อง อัตราส่วนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน 1 : 1 ถึง 1 : 16

2. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย

สภาพการดำเนินงานตามกรอบการบริหาร จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านวิชาการ มีการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนการจัดทำการวิจัยในชั้นเรียนยังมีน้อย

2.2 ด้านงบประมาณ มีการดำเนินการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ส่วนด้านการได้รับจัดสรรงบประมาณยังไม่เพียงพอ

2.3 **ดำเนินงานบุคลากร** มีการดำเนินการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วินัยและการรักษาวินัยส่วนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการต่างๆให้กับบุคลากร ยังไม่มีเพราะขาดงบประมาณ

2.4 **ด้านงานบริหารทั่วไป** มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานรายการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ

3. ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย

3.1 **ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา** ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และกรรมการสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านงานบริหารทั่วไปเป็นอันดับแรก รองลงมาปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านวิชาการ และปัญหาด้านบุคลากร ตามลำดับ ส่วนในรายด้านพบว่า

3.1.1 **ปัญหาด้านวิชาการ** อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ การจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ มีปัญหาเป็นอันดับแรก ส่วนการติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนมีปัญหาคืออันดับสุดท้าย

3.1.2 **ปัญหาด้านงบประมาณ** อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่มีปัญหาในการจัดซื้อ การจัดจ้างเป็นอันดับแรก ส่วนการตรวจสอบวัสดุ ครุภัณฑ์มีปัญหาคืออันดับสุดท้าย

3.1.3 **ปัญหาด้านบุคลากร** อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่มีปัญหาการส่งเสริม ยกย่องเชิดชูเกียรติของบุคลากรเป็นอันดับแรก ส่วนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้ได้มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณมีปัญหาคืออันดับสุดท้าย

3.1.4 **ปัญหาด้านงานบริหารทั่วไป** อยู่ในระดับปานกลางและบางข้อมีปัญหาในระดับมาก โดยที่มีปัญหาการดำเนินการด้านธุรการของโรงเรียนเป็นอันดับแรก การวางแผนและดำเนินการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้ในโรงเรียนมีปัญหาคืออันดับสุดท้าย

3.2 ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในจังหวัดสุโขทัย ตามทัศนะของนักเรียน ในภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านบุคลากรเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ด้านงานบริหารทั่วไป ปัญหาด้านงบประมาณ และปัญหาด้านวิชาการ ตามลำดับ ส่วนในรายด้านพบว่า

3.2.1 ปัญหาด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่มีปัญหาการวัดผลประเมินผลโดยเน้นให้นักเรียนปฏิบัติจริงเป็นอันดับแรก ปัญหาการใช้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย

3.2.2 ปัญหาด้านงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่มีปัญหาการแสวงหาแหล่งทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเป็นอันดับแรก ส่วนการสำรวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกผู้เสนอผู้ยืมมีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย

3.2.3 ปัญหาด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่มีปัญหาเกี่ยวกับความเพียงพอของครูผู้สอนเป็นอันดับแรก ปัญหาความเหมาะสมด้านคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนเป็นอันดับสุดท้าย

3.3.4 ปัญหาด้านงานบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลางและมีบางข้อมีปัญหาในระดับมาก โดยที่มีปัญหาการบำรุง ดูแล รักษา และพัฒนาอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ให้อยู่ในสภาพ ที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมเป็นอันดับแรก การพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย มีคุณภาพและประสิทธิภาพมีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย นี้ มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. บริบทของโรงเรียน

จากข้อค้นพบที่ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย มีบุคลากรที่เป็นทั้งครูประจำการและครูพิเศษจำนวนมาก ทำให้อัตราส่วนครูต่อนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้เพราะครูส่วนใหญ่เป็นครูพิเศษที่สมัครใจมาช่วยสอนในช่วงเวลาหลังการปฏิบัติงานตามปกติโดยไม่รับค่าจ้าง นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยีจำนวนมาก เพราะได้รับการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา

2. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 สภาพการดำเนินงานตามกรอบการบริหารงาน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป ตามแนวคิดในการแบ่งการบริหารงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เหมือนกับโรงเรียนทั่วไป ตรงกับหลักการและแนวคิด ขอบข่ายภารกิจ และบทบาทหน้าที่ที่ ธีระ รุญเจริญ (2546 : 69 -71) และพรชัย ภาพันธ์ (2547, มกราคม – มีนาคม : 41-43) ที่ได้เสนอไว้ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการรองรับการ กระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาตามมาตรา 39 ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ดังกล่าวว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่ และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า ด้านการดำเนินงานด้าน วิชาการ เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน มีการจัดทำเป็นจำนวนน้อยนั้น อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอน ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการฝึกอบรม ทักษะในการทำวิจัยจึงมีน้อย ประกอบกับมีภารกิจ ด้านศาสนกิจมากทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการทำวิจัยเท่าที่ควร สอดคล้องกับ สายทิพย์ จิตต มาศ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในสังคมไทย 2489 - 2526 พบว่า พระภิกษุที่เป็นบุคลากรที่สำคัญนั้นมีการศึกษาให้มีความรู้ทั้งในทางศาสนาและ วิชาการสมัยใหม่และออกปฏิบัติศาสนกิจ ในการพัฒนาชนบท โดยการพัฒนาวัด พัฒนา หมู่บ้าน พัฒนาจิตใจและพัฒนาสติปัญญา ตลอดจนได้ การบริการและการสงเคราะห์ในด้าน ต่าง ๆ แก่ประชาชนอีกทั้งมีภาระงานอื่นตามกรอบการบริหารมาก จึงไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญ ในเรื่องดังกล่าว

2.3 ปัญหาการจัดการศึกษาในภาพรวมพบว่า มีปัญหาด้านงานบริหารทั่วไป มากที่สุด รองลงมาปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านวิชาการ และปัญหาด้านบุคลากร ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ถูกละเลย ไม่ให้ความสนใจการบริหารงานทั่วไป งานงบประมาณและงานบุคลากร ประกอบกับผู้บริหาร ระดับสูงยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมเท่าที่ควร จึง มักถูกละเลยในเรื่องของอาคารสถานที่ งบประมาณ และบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของ กิตติ ธีรศานต์ (2539 : 23 - 27) ว่า การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา ก่อนข้างขาดประสิทธิภาพทางการบริหาร ในแง่ของการเอาใจใส่ดูแลของ หน่วยงานระดับบนรวมทั้งการขาดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ สภาพเช่นนี้ทำให้การพัฒนาทางปริมาณและคุณภาพยังไม่มากนัก เกิดการเหลื่อมล้ำกันระหว่างโรงเรียนที่มี ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เช่น ในระดับโรงเรียน โรงเรียนไหนมีรายได้มากก็สามารถจ้างครูที่มีความรู้ความสามารถตามความต้องการได้มาก สามารถจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและ อาคารสถานที่เรียนได้เพียงพอ โรงเรียนที่มีผู้บริหารการศึกษาที่ดูแลเอาใจใส่การศึกษา ก็หา ช่องทางเป็นการส่วนตัวติดต่อขอความช่วยเหลือจากทางราชการที่เกี่ยวข้องได้ สำหรับการ บริหารการศึกษาในระดับสูงกว่าระดับโรงเรียนที่ขาดการประสานงานกันอย่างไรก็ดีพบไม่มีการแบ่ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย ดังนี้

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดสรรงบประมาณและพิจารณาในการกำหนดเงินเดือน ค่าตอบแทนให้แก่ครู ให้เหมาะสมกับวุฒิการศึกษาและภาระงาน
2. ควรพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนในเรื่องใหม่ๆ ที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน ได้แก่ เทคนิคการสอนต่างๆ การทำการวิจัยในชั้นเรียน และการพัฒนาหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดอื่น หรือระดับการศึกษาอื่นๆ
2. ควรศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในด้านอื่นๆ เพิ่มเติม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัย
Pibulsongkram Rajabhat University